

Protokoll fört vid Mälarens vattenvårdsförbunds styrelsemöte 20190912 i Enköping

Närvarande:

Ordinarie

Staffan Jansson, ordförande
Hans Winberg
Geerth Gustavsson
Elinor Caruth
Stig Drevemo
Lars Greger
Peter Ristikartano
Christer Solander
Göran Åström
Bengt Mattson
Erik Östman
Mats Johansson

Västerås stad
Köpings kommun
Eskilstuna kommun
Strängnäs kommun
Järfälla kommun
Södertälje kommun
Hallstahammars kommun
Uppsala kommun
Länsstyrelsen i Stockholms län
Pfizer Health AB
Region Stockholm
Mälarens Fiskareförbund

Tjänstgörande ersättare

Susanne Lindhe
Ingmarie Ahlberg

Stockholm Vatten AB
Trafikverket

Ersättare

Hans Olsson
Christian Ottosson
Christoffer Jönsson
Anders Hagevi

Enköpings kommun
Huddinge kommun
Stockholms stad
Ragn-Sells AB

Adjungerade

Elin Ångman

Mälarens vattenvårdsförbund

Förbundschef

Ingrid Hägermark, sekreterare

Mälarens vattenvårdsförbund

Övriga

Johan Axné

Enköpings kommun, vattensamordnare

28

§1. Mötets öppnande

Ordförande Staffan Jansson hälsade alla välkomna till styrelsemötet, särskilt alla nya medlemmar. En kort presentationsrunda gjordes. Hans Olsson och Johan Axner berättade om Enköpings arbete med vatten i kommunen, bland annat om de dagvattenvåtmarker de anlagt.

§2. Godkännande av dagordning

Dagordningen godkändes.

§3. Föregående protokoll

Protokollen från föregående styrelsemöte 20190409 samt från konstituerande möte 20190517 godkändes och lades till handlingarna.

§4. Ansökan om medlemskap i förbundet från LRF

LRF har ansökt om medlemskap i Mälarens vattenvårdsförbund, som de förannonserade på årsmötet i maj. De kan formellt bli medlemmar först vid årsmötet 2020, men enligt beslut på årsstämman 2019 adjungerar vi en ledamot från LRF till styrelsen under tiden. Ordförande hälsar LRF välkomna i styrelsen igen.

Beslut:

Styrelsen beslutar att adjungera Per Pettersson, ordförande i LRF Mälardalen, till styrelsen i Mälarens vattenvårdsförbund.

§5. Halvårsavstämning: uppföljning av verksamhet och budget fram till nu med utblick mot hösten 2019

Ingrid Hägermark och Elin Ångman redogjorde för läget med verksamheten inom förbundet (se bilaga 1) och projektet Mälaren – en sjö för miljoner (se bilaga 2) samt presenterade en halvårsuppföljning av budgeten (se bilaga 3).

Synpunkter och frågor under styrelsemötet:

Miljöövervakning

Vad hittade man i den studie som gjordes 2006 över läkemedelsrester i Mälaren? Resultaten från den undersökningen finns i en rapport. Vi återknyter till det 20-tal ämnen som provtogs då och analyserar dem, men mätmetoderna 2006 var inte lika bra som nu. Vi har möjlighet att analysera många fler ämnen nu än vad man kunde då. I den här kartläggningen analyserar vi över hundra olika läkemedel, samt några till ämnen som koffein och även de vanligaste PFAS-ämnena.

Pfizer har tittat mycket på detta med läkemedelsrester och det finns många studier gjorda runt om i världen. I princip hittar man samma saker överallt. Typiska ämnen är diklofenak

(Voltaren) och estradiol (p-piller hormon). Problemen med diklofenak upptäcktes Indien, där gamla sjuka kossor fick mycket diklofenak för att inte ha ont. När sedan gamarna åt upp dem när de hade dött fick gamarna njursvikt och dog. Gamarna är nu nästan utrotade i Indien. Det bör ju kunna finnas andra fåglar som är känsliga för diklofenak.

Det intressanta är att se över tid om halterna i vattnet ökar av läkemedelsresterna samt att göra någon riskbedömning av vilken koncentration som är farlig.

En annan fråga är om vi ska kräva rening av läkemedelsrester på reningsverken? Den här undersökningen är intressant i det sammanhanget.

Det är viktigt att framhålla när vi senare redovisar resultatet, att vi har mätt fler ämnen i den här analysen än den som gjordes 2006. Att vi redovisar fler ämnen behöver därför inte betyda att antalet ämnen som finns i vattnet har ökat, utan framförallt att vi har metoder att analysera flera ämnen nu.

Det är också viktigt att lyfta det som har blivit bättre, när vi har kontakt med journalister. Det kan vara svårt ibland, då de gärna vill ha ut nyheter om saker som blivit värre och inte är så intresserade av goda nyheter. När vi skickade ut pressmeddelande om resultaten från mikroplastundersökningen, som såg bättre ut än väntat, var intresset mycket svalt jämfört med när vi skickade ut pressmeddelande om att vi påbörjade provtagningen. Det här är något vi får arbeta på, då det är viktigt att visa att det arbete man lägger ner på åtgärder också ger resultat.

Åtgärdssamordnare Sagån mot övergödning

Jobbar vi med strukturstyrning och LOVA-pengar i Sagån? Det finns ett projekt som HS (Hushållningssällskapet) håller i där man kan få hjälp att söka pengar för strukturstyrning.

Mälaren – en sjö för miljoner (MER)

Bra om man kan få med tjänstemän och politiker från översiktsplaneringssidan i nätverket för vattenpolitiker.

Det finns önskemål bland kommunerna i styrelsen om att få en kontaktyta mot de förtroendevalda i kommunerna. Förhoppningsvis blir det en bred representation med tjänstemän och politiker från olika förvaltningar i nätverket för vattenpolitiker tillsammans med tjänstemannagruppen.

MER är finansierat till 2021. Vi måste nu börja fundera på hur vi går vidare. Därför kommer vi att göra en utvärdering av arbetet i MER som ska bli klar till årsmötet 2020.

Lättillgänglig information

När kommer kommunikatören? Hon började nyligen och vi delar henne med Vattenmyndigheten och LIFE IP Rich Waters. Från och med november kommer hon att arbeta en dag i veckan för oss i MVVF.

Budgetuppföljning

Svårt att få en bra överblick över ekonomin när man inte ser förväntat utfall vid årsskiftet utan bara får en muntlig redovisning av prognosen. Skulle vara bra med en kolumn till i budgetuppföljningen med förväntat utfall. Vi lägger till det vid nästa uppföljning. Vi har nu en ekonom från Länsstyrelsen i Västmanland som är kassör i förbundet. Hon kommer att hjälpa till med budgetuppföljningen i fortsättningen och vi kommer att få en uppföljning och en prognos kvartalsvis på styrelsemötena framöver.

§6. Sjögull i Mälaren

Oskar Forsum, natur- och vattensamordnare i Eskilstuna, redogjorde tillsammans med Ingrid Hägermark för arbetet med bekämpning av sjögull framåtskrider (se bilaga 1). Eskilstuna, Kungsör, Köping och Västerås jobbar ihop med detta och vill i arbetet hålla ihop natur- och vattenvården. Tidigare har man bekämpat sjögull med hjälp av LONA-pengar i liten skala i Eskilstuna, Kungsör och Västerås.

Metoden man har använt är att lägga ljustät väv på avloppsrör som fogas ihop i kvadrater och som flyter. Det är arbetsmarknadslag i Eskilstuna som tillverkar dessa. För de pengar vi nu har fått, har vi beställt ytterligare 200 ramar från Eskilstuna. För att få upp det här i tillräckligt stor skala, kommer man behöva hitta en entreprenör som kan tänka sig att börja tillverka ramar åt oss också.

Metoden med ramarna av avloppsrör har utvecklats av Västerås och Eskilstuna. Man behöver även hitta metoder för att bekämpa sjögull i rinnande vatten (Arbogaån) och när sjögull växer inne i vassen.

Nu under sista året har Länsstyrelsen fått ett utpekat ansvar för invasiva arter. Förhoppningsvis borde det kunna komma pengar kopplat till det ansvaret.

Synpunkter och frågor under styrelsemötet:

Vi behöver ha en ansvarig kommun som driver arbetet och projektleder. Bra med Eskilstuna, som är en lite större kommun.

Hur ska vi kunna projektleda detta? Vi har fått pengar för en heltidstjänst. Tjänstemännen i Eskilstuna har inte tid, men Eskilstuna kommuns projektledning kan köra igång på halvtid från november 2019. Mälarens vattenvårdsförbund fortsätter att hålla kontakter med HaV och länsstyrelserna.

Det låter bra med upplägget. Intressant med metodutveckling.

Synd att Arbogaåns vattenförbund inte tar sitt ansvar. Viktigt att jobba uppströms, där problemen kommer ifrån. Vi behöver också få med Örebro. Kanske blir lättare att få till samarbete mellan Länsstyrelserna i frågan.

De sjödumprar som åker runt och gräver i Galten kan lätt sprida sjögull när de jobbar. De skulle behöva få information från oss.

Beslut:

Styrelsen utser Eskilstuna kommun som åtgärdssamordnare för sjögullsbekämpningen i Mälaren.

§7. Förslag till verksamhetsplan 2020

Ingrid och Elin redogjorde för förslaget till verksamhetsinriktning för Mälarens vattenvårdsförbund 2020, se bilaga 1 och 2.

Vi har många projekt igång nu och det är viktigt under 2020 att se till att de rullar på bra, få styrning på alla nya projekt och pengar. Därför satsar vi främst på att jobba på med det som är igång och inte så mycket nytt. Det som blir nytt under 2020 är satsningen på kommunikation, med en extra kommunikatör på 20% samt att titta på framtidsvision för MVVF och MER.

Ingrid visar också de nya sidorna:

"Sveriges vattenmiljö" <https://www.sverigesvattenmiljo.se/> och

"Fokus på Mälaren" <https://www.slu.se/institutioner/vattenmiljo/forskning/forskningsprojekt/alla-forskningsprojekt/fokus-pa-malaren/>

där resultat från Mälarövervakningen visas och kommer att göras mer lättillgängliga.

Synpunkter och frågor under styrelsemötet:

Vad är de stora utmaningarna för Mälaren idag? Matchar miljöövervakningen utmaningarna vi har? Det kan vara bra att utveckla den beskrivningen. Det är viktigt när man kommunicerar Mälaren att beskriva vad den har för värde för oss. Vilka är hoten som vi måste fokusera på? Det behöver beskrivas. Vi i styrelsen/förbundet behöver också kunna motivera varför det är viktigt att värna om Mälaren.

Det finns mycket skrivet om detta, men inte direkt i VP:n. Det kanske skulle vara bra att ha någon beskrivning där också.

Miljöövervakningen och inriktningen på den utformas i samarbete tillsammans med arbetsgruppen och SLU.

Mälarens värde - vi påbörjade ett arbete på stämman 2018 med att höra efter vad tycker medlemmarna tycker är viktigt. Vi började även med en kommunikationsstrategi, som vi ska ta upp igen nu. Kommunikatören ska få lyfta detta. De här frågorna är sådant som ingår i arbetet med kommunikationsstrategin, som vi hade en workshop om förra hösten, och som vi nu tänker ska bli klar i höst. De här frågorna kommer också igen i kommande arbetet med visioner för MVVF.

De stora miljöproblemen för Mälaren är i huvudsak:

- Övergödning – vi vet mycket om detta men behöver få igång åtgärder. Här har vi projektet i Sagån igång.
- Miljögifter – här vet vi för lite, och jobbar därför med mer provtagning och utökad övervakning nu inom LIFE IP Rich Waters.

87 JA

- Konnektivitet/fria vandringsvägar – detta jobbar man med i ett delprojekt inom LIFE IP Rich Waters.

Vilka är luckorna? Vad mer behöver man känna till och vad behöver göras? Vad gör andra? Vi ska ju inte jobba med det som andra redan gör.

Vi ska sprida det vi kan, men vi behöver jobba mer med visioner. Vi har ett jobb att göra med att tydliggöra vår roll i framtiden.

Att bjuda in oss från MVVF och redovisa årets resultat i medlemskommunernas kommunstyrelser är viktigt och bra. Många kommunala bolag kommer till KS under våren och redovisar sin verksamhet föregående år. Skulle vara bra att göra likadant med MVVF och visa vad man fick för pengarna.

Inför visionsarbetet – hur ska vi göra med åtgärdsarbetet? Som det är nu, arbetar vi med att kanalisera resurser, är en motor mer än en fysisk utförare. Är det så vi vill arbeta med åtgärder eller ska vi ha lite mer ”görande”? Kan vara något att ha med inför visionsarbetet.

När det gäller kommunikation kan man fundera kring sociala medier. Det är en bra kanal och har till exempel varit lyckat för Tyresås vattenvårdsförbund att börja jobba med.

Till nästa styrelsemöte presenterar Ingrid och Elin en färdig plan. Kommer man på förbättringsidéer efter dagens möte får man gärna mejla in det till Ingrid.

Beslut:

Styrelsen godkänner det utskickade förslaget som en grund för verksamhetsplanen 2020.

§8. Framtida verksamhet och vision för MVVF och MER

Presidiet träffas inför styrelsemötena. Vi skulle vilja ha en utvidgad grupp för att arbeta med visioner för förbundet och ta fram en långsiktig struktur. Hur ska vi tänka framåt om MER och MVVF? Vad får vi ut av det nu och vad vill vi få ut av det i framtiden? För att få bredd i gruppen skulle det vara bra med representanter ur styrelsen både från näringsliv, myndigheter med flera.

Det här är en process under året framåt som behöver vara färdig till årsstämman. Vi startar arbetet med ett lunch-till-lunch-möte senare i höst.

Gruppen får ta fram några olika scenarios och presentera för styrelsen senare.

Synpunkter och frågor under styrelsemötet:

Utmärkt förslag. Om man har behov av någon särskild person bör man kunna adjungera in någon i gruppen.

Ordförandes förslag är att Ingrid skickar ut en inbjudan till alla i styrelsen och de som är intresserade får anmäla sig. Om det blir många som anmäler sig, får presidiet mandat att välja ut vilka som ska ingå i gruppen.

57
JA

Beslut:

Styrelsen bifaller ordförandes förslag.

§9. Miljöpolicy och inköspolicy för MVVF

Det är ett krav från EU att samtliga partners i LIFE IP ska ha en miljöpolicy och en inköspolicy. Vi har inte detta men nu till interimsrapporteringen i höst behöver vi ha dessa dokument klara. Förslag till miljöpolicy och inköspolicy skickades ut inför styrelsemötet. Vi har inte haft tid att förankra detta nu tyvärr. Ingrid arbetade fram miljöpolicy och inköspolicy för Köpings kommun med bred förankring under den tid hon var miljösamordnare där, och har använt dessa som bas för förslagen till policydokument för MVVF.

Synpunkter och frågor under styrelsemötet:

"Att satsarna"-har inte vi någon rådighet över. "Ekologiskt hållbart samhälle" är för snävt eftersom social och ekonomisk hållbarhet bör vara med. Ingmarie Ahlberg mejlar sina synpunkter till Ingrid.

Angående upphandling står det på ett ställe att vi ska följa LOU "om så är nödvändigt". Utgångspunkten måste vara att alltid följa lagen om offentlig upphandling. Stryk därför "om så är nödvändigt".

Det blir problem med att det står att vi i första hand ska köpa fairtrade-produkter. Då kan vi i princip inte köpa något svenskt. Lägg till en skrivning om att handla lokalt och att fairtrade gäller importerade produkter.

Det ska finnas med en skrivning om att årligen följa upp miljöpolicyen eller att den årligen ska antas.

"Skonsamma mot miljön" är diffust, skriv "miljöcertifierade" istället.

När det gäller upphandling är det bättre att dela upp det i två dokument; en policy som ska hålla längre tid och sedan riktlinjer som ska vara ett separat dokument. En bra idé, men vi väntar med uppdelningen i två dokument till nästa års revidering så vi får det klart nu att skicka in till EU.

Har vi hjälp av någon upphandlare i MVVF? Ja, vi har stöd av Länsstyrelsens upphandlingsjurister.

Beslut:

Styrelsen beslutar att anta miljöpolicyen och inköspolicyen efter att de ovanstående ändringarna har införts. Policydokumenten revideras sedan årligen.

LA 87

§10. Övriga frågor

Inga övriga frågor.

§11. Nästa möte

Höstens andra styrelsemöte hålls den 29 november i Södertälje. Vårens styrelsemöten hålls den 4 februari och den 21 april, samt årsstämma den 15 maj.

§12. Mötets avslutande

Ordförande tackade för visat intresse och avslutade mötet.

På eftermiddagen fick styrelsen en intressant guidning av Enköpings dagvattenparker i strålande väder, Korsängens vattenpark (från 1990-talet) och Paddeborgs vattenpark som är nybyggd med meandrande vattendrag. Guide var Louise Boiesen, VA-strateg, Enköpings kommun.

Vid protokollet

Justeras

Ingrid Hägermark
Sekreterare

Staffan Jansson
Ordförande